

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Gallia Vindicata, In Qua Testimoniis Exemplisque
Gallicanæ Præsertim Ecclesiæ, Quæ Pro Regalia, Ac
Quatuor Parisiensibus Propositionibus A Ludovico
Maimburgo, Aliisque producta sunt, Refutantur**

Sfondrati, Celestino

[Ort nicht ermittelt], MDCLXXXVIII.

3. Et ad Concilij Pisani.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38277

desunt? aut qui Codices majorem fidem merentur, quam quibus stylus, character, antiquitas, ac locus ipse fidem conciliat? constat enim omnia Conciliorum acta Romam mitri solita, quod, ut alia omittam, de Nicæna prima & octava Synodis ex (a) actis ipsorum Conciliorum, & Anastasio certum est. Et planè in nullo Concilio major necessitas recurrendi ad Autographa Codicèsq; manuscriptorum, ut in Constantiensi; hoc enim jussu Patrum Basileensium typis vulgari cœptum est; quippe cum auctoritatem suam apud pleròsq; contemptui esse viderent, ut eam casui vicinam fulcerent, ac Cathedram Petri, quam suis non poterant, alienis viribus concuterent; Synodi Constantiensis typis evulgandæ consilium cœpere. Delecti ad hoc opus Cardinales duo, toridemque Episcopi & Doctores, & Archidiaconus Zagabriensis, qui Synodi Decreta ex actis Constantiensibus extraherent. Id ab illis perfectum Anno 1442. & Codex, quem conscripserant, bullâ plumbeâ, filoq; serico firmatus, & à Deputatis subscriptus. Ex hoc aliud exemplar Johannes Hober ex Inderdorff manu propriâ descripsit, quod cum Originali convenire testatus est Matthias Strinbach; & anno 1499. hoc ipsum exemplar typis mandatum est in Imperiali oppido Hagenow, & deinceps aliæ editiones omnes, quæ cum auctores habuerint ipsos Basileenses, Pontifici Romano hostes implacatos, pronum est videre, quanta necessitas fuerit manuscriptos Codices consulendi, credendiq; libenter ab ijs ea omnia omissa, quæ Pontifici favere possent. Nec obstat, quod de longa possessione memorat Maimburgus; nullo enim tempore veritati præscribitur; alioquin Americam, Brasiliâmq; negabimus repertas esse, quia olim invisas, occultasque: quod si tempus nihil obfuit quærentibus terram, cur obstitit quærentibus veritatem? & idèò eleganter Tertullianus lib. de præscriptionibus: *Sempiterna quadam res est veritas, cui nemo præscribere potest; non spatium temporum, non patrocinia Personarum, non privilegia Nationum.* Et S. Augustinus in Psalm. 61. *Licet veritas latere potuerit, vinci non potuit.*

II. *Opponit 2.* (b) Auctoritatem Joannis Gersonis doctrinâ & pietate celebris, qui in sermone coram Concilij Patribus habito

secundâ

(a) V. Acta Concil. Nicæn. lib. 3. & Turrian. proëm. in Canon. Syn. Nicæn. & Anastaf. præfat. ad 8. Synod. (b) Maimb. Traittè histor. ch. 23. fol. 203.

Secundâ post Epiphaniâ Dominicâ hæc habet: *Huic veritati* (loquitur de Decretis quartæ & quintæ Sessionum) *fundata supra petram sacra scriptura* quisquis à proposito detrahit; *cadit in hæresin jam damnatam*, quam nullus unquam Theologus, maximè Parisiensis & sanctus asseruit. *Vidi nuper sanctum Thomam & Bonaventuram; hic reliquorum libros non habeo*; *dant supremam & plenam summo Pontifici potestatem Ecclesiasticam: rectè proculdubio, sed hoc faciunt in comparatione ad fideles singulos, & Ecclesias particulares.* Dum etenim comparatio faciendâ fuisset ad auctoritatem Ecclesiæ synodali-ter congregatæ, *subiecissent Papam, & usum potestatis suæ eidem Ecclesiæ tanquam Matri suæ &c.* Constat ergo testimonio Joannis Gersonis, Concilij mentem & sententiam fuisse etiam legitimam & indubitatum Pontificem (talis enim esse debet, cui singuli fideles, & particulares Ecclesiæ obedire tenentur) Concilio Oecumenico subiacere.

Resp. Multa responderi possunt ad Gersonis auctoritatem; nam primò quæro ex Maimburgo, an Gersonem talem esse putet, cui fides necessariò adhiberi debeat? & an ipse paratus quoque sit eam fidem illi præstare, quam à nobis exigit? si negat, frustra nobis eam auctoritatem objectat, quam ipse contemnit, rejicitque. Si affirmat, ergo concedere debet, esse in Pontifice Romano indirectam in Reges & Regna potestatem, posse etiam Principes Ecclesiasticos & sæculares privatâ auctoritate occidi; utrumque enim Gersonius (a) docuit, & tamen Maimburgus utrumque negat, non ergo auctoritas Gersonis tanta est, quam recusare non liceat, etiam exemplo Maimburgi; & planè Gersonem nimio Zelo, quo sui temporis abusus & flagitia persequeretur, extra justos, rectique limites abreptum esse, ne illi quidem negant, qui ejus patrocinium maximè susceperunt. Nihil ergo auctoritas Gersonis vincit, præsertim tot alijs auctoritatibus oppressa.

Secundò. Idem Gerson hæresis damnat contrarium opinantes; id verò manifestè falsum est etiam confessione adversariorum: alioquin omnis Hispania, Italia, Polonia, Germania ac tota ferè Europa hæresis damnanda; hæretici etiam tot illi sancti & Doctores, & integra Regna, quæ Gregorio, & Benedicto ad-
Q3 hære-

(a) Gerson parte 4. serm. de pace & Unit. Græcor. confid. 5. & par. 2. in Regul. Moral. de præcept. Decalogi, & opusc. contra Adulator. confid. 7.

hærebat, quique Decreta illarum sessionum nunquam pro legitimis agnovère. Qui ergo fidem habeamus erudito quidem pioque Doctore, sed nimio, cæcòque impetu toties labenti?

Tertiò. Eiusdem farinae est, quod subjungit idem Gerson, sententiam nostram, quæ Concilium Papæ submittit, à nullo Theologorum & sanctorum traditam esse. An ergo in Obedientia Gregorij & Benedicti, quæ magnam Christiani Orbis partem complectebatur, nulli sancti, & Theologi, qui vel hæc ipsa ratione Constantiensis Concilij Decreta respuebant, quòd dicerent, nihil Concilij in Pontifices licere? & tamen dubij illi erant, incertique, quid de indubijs, certisque Pontificibus dicerent? An vero in Nicæna, Ephesina, Chalcedonensi, Lateranensi, Lugdunensi Synodis nulli sancti, nulli Theologi erant? & tamen isti omnes pro summis Pontificibus pronuntiârunt, ut alibi (a) ostendimus. An verò Bonifacius, Gelasius, Symmachus, Nicolaus, Cyrillus, Damasus, Athanasius, Isidorus, Bernardus, aliique, qui Pontifices Concilio prætulère, sancti non erant?

Quarò. Fatetur Gerson in allegatis verbis, à se in præfenti controversia nullum alium Auctorem præter Thomam, & Bonaventuram lectum esse, defectu librorum, qui ad manus non erant; & verò nullum esse à Gersone lectum infallibili argumento est, quòd nullum nèque ex Patribus, nèque ex Concilij testimonium citat; nec verò in re tam magni momenti, tamque à multis etiam in Concilio impugnata citare omisisset, si quis Gersoni faveret, quod etiam observabis circa quartæ & quintæ Sessionum Decreta: quæ ergo major negligentia fingi poruit, quàm in re tanta, intèrque summa Ecclesiæ capita vertente, ex solo impetu privati affectus, nullo teste, nullâ lege, nullòque antiquitatis, Patrumque examine festinare sententiam, & Pontificem eâ ratione damnare, quâ nec privatam hominem licuisset? Nullum, inquit, legi præter Bonaventuram, & Thomam: & tamen assero sententiam contrariam, quæ Pontifici favet, à nullo theologo, nullòque sancto doceri, imò hæreticam esse. Ignosce mihi Gerson, non sunt hæc verba Parisiensis togæ, tantòque digna Doctore, humani aliquid & passus, & quod ratio non debuit, impetus edixit. Si nullum præter Thomam & Bonaventuram

(a) V. Reg. Sacerd. à fol. 305. & à fol. 392.

turam legisti, unde ergo tibi constat, sententiam, quæ Pontificem Concilij præfert, à nullo Theologo, nullòque sancto doceri? num ergo sciri potest, quid Theologi, quid Sancti doceant, si eorum libros non legeris? quo ergo fundamento asseris, quod ignoras? doces, quod non didicisti? si ergo legisses, quæ Gelasius scripserat, videlicet: (a) *Sancta memoria Flavianum Pontificum Congregatione damnatum pari tenore, quoniam Sedes Apostolica non consensit, absolvi, ac pro veritate fidei, ut Synodus Chalcedonensis fieret, sola decrevit. Et Nicolaus primus: Non ergo dicatis, in causa pietatis non eguisse vos Romana Ecclesia, quæ collecta Concilia sua auctoritate firmat, & sua moderatione custodit. Unde quadam eorum, quia consensum Romani Pontificis non habuerunt, valetudinem perdidit &c. Et Bonifacius: Nunquam etenim licuit, de eo rursus, quod semel statutum est ab Apostolica Sede, tractari. Et Cælestinum in Commonitorio seu Instructione Legatis ad Concilium Ephesinum dato: Instructiones, quæ vobis traditæ sunt, hoc loquuntur, ut Conventui interesse debeatis. Si ad disceptationem ventum fuerit, vos de eorum sententijs judicare debeatis, non subire examen &c. Hæc inquam & alia multa, quæ alibi notavimus, si Gerson legisset, nunquam utique scriberet, sententiam, quæ Romanum Pontificem Concilij præfert, à nullo Theologorum, & Sanctorum traditam esse.*

Quintò. Sed multò gravius hallucinatur Gerson, minorique veniã, quando allegans sanctorum Thomæ & Bonaventuræ auctoritatem, dicit eos loqui de Summo Pontifice cum Ecclesijs singulis & particularibus, non verò cum omnibus Episcopis in Synodo congregatis; Id verò tam aperte falsum est, ut oporteat nec eos quidem à Gersone lectos esse; aut si legit, aded fuisse averso, occupatòque animo in tunc temporis Pontifices, ut ne ad ea quidem, quæ legebat, animum adverteret. Audi utrùmque S. Doctorem. Sanctus ergo Thomas in 2. 2. q. 1. art. 10. in C. ita loquitur: Ad illius auctoritatem pertinet finaliter determinare ea, quæ sunt fidei; ut ea ab omnibus inconcusã fide teneantur: hoc autem pertinet ad auctoritatem Summi Pontificis, ad quem majores & difficiliore Ecclesia quæstiones deferuntur; & hujus ratio est, quia una fides debet esse unius Ecclesiæ, quod servari non posset, nisi quæstio fidei de fide exorta determinetur

(a) S. Gelasius epist. 13. Nicolaus primus epist. 8. S. Cælestinus in Commonitorio apud Balluzium ex Cod. Colbertino, & ex Cod. Romano apud Schelltr. in dissert. Romana fol. 57.

minetur per eum¹, qui toti Ecclesie præest. Et ideo ad solam auctoritatem Summi Pontificis pertinet nova editio Symboli, sicut & alia omnia, quæ pertinent ad totam Ecclesiam, ut congregare Synodum &c. Et ad 2. Unde pertinet ad Summum Pontificem, cujus auctoritate Synodus congregatur, & ejus sententia confirmatur. Hic clarum est, sanctum Doctorem loqui non de Ecclesijs particularibus, sed de tota & Universalis Ecclesia, & etiam Universalibus Synodis, tum quia expressè loquitur de Synodis, earumque Confirmationibus: tum etiam, quia loquitur de articulis Fidei, deque Symbolis fidei, quæ ut patet, non tantum ad singulas & particulares Ecclesias, sed etiam & maxime ad Synodos Universales pertinent: tum denique, quia dicit, *finalem determinationem fidei ad Romanum Pontificem, eumque solum pertinere*; at utrumque falsum est, si Concilium sit supra Pontificem; tunc enim finalis determinatio ad Concilium pertinebit. Clara est ergo sententia S. Thomæ. Idem q. 10. de Potent. art. 4. ad 13. Ita etiam Romanus Pontifex hoc sua auctoritate potest (hoc est, interpretari Symbolum) cujus auctoritate sola Synodus congregari potest, & à quo sententia Synodi confirmatur, & ad ipsum à Synodo appellatur, quæ omnia patent ex Gestis Calcedonen- sis Synodi. Hic S. Thomas Summum Pontificem expressè cum Synodo Oecumenica comparat, ut patet exemplo Synodi Chalcedonen- sis, quam allegat, & tandem eundem Pontificem Synodo majorem facit, dum scribit: *A Concilio ad Pontificem appellari*. Et in Opusculo 19. contra impugnantes Religionem: *Sancti Patres in Concilijs congregati, nihil statuere possunt, nisi auctoritate Summi Pontificis interveniente, sine qua nec Concilia celebrari possunt*. Si Concilia nihil statuere possunt sine auctoritate Summi Pontificis, ergo certum est, majorem esse Summi Pontificis, quam Conciliorum auctoritatem; major enim potest statuere sine consensu minoris, Princeps videlicet sine consensu Senatûs, Episcopus sine consensu Vicarij, aut Synodi Diocesanæ. Ex quibus luce meridianâ clarius est S. Thomam non solum Ecclesijs particularibus, sed etiam Synodis Universalibus Summi Pontificis auctoritatem præferre. Ex quibus placeat Lectori duo observare. Primum, quantum noceat cognoscendæ veritati, animum asserre alienis opinionibus jam semel imbutum, occupatumque. Nemo negaverit fuisse Gerfonem selectæ doctrinæ & pietatis, & tamen quia jam semel opinionem imbiberat Ponti-

Pontifici adversam; idque ut persuasum omnino habeo, Zelo Ecclesiam adjuvandi ambitione trium Pontificum miserè collisam; adeò illius animum hæc tinctura corrumpit, ut cum Divos Thomam & Bonaventuram ante oculos haberet, legeretque, non tamen eos intellexerit, imò in sensus detorserit eorum menti adeò contrarios, ut nemo non errorem observet: ergo ut natura omni colore pupillam nudavit, quò omnes colores caperet; ita seponenda est omnis opinio veritatem captanti. *Secundò.* Nec minus quoque observatione dignum est, quàm parvâ curâ, studioque hæc quæstio in Synodo Constantiensi agitata fuerit; nec tam ad momenta veritatis, quàm ex animorum affectu, impulsuque decisa: si enim Gerson flos Gallicæ Sapientiæ, & excujus ore Galli omnes pendebant, quique in Constantiensi Synodo omnem paginam implebat, si is, inquam, nullos alios præter Thomam & Bonaventuram in hac quæstione legerat, & istos tam male intellexit, ut ne quidem legisse videatur: quid rogo de alijs Patribus dices, minùs Gersone eruditus, minùs pijs, minùsque lectioni addictis? Unde semper magis magisque verum apparet, quod superius probaveram: videlicet, Decreta quartæ & quintæ sessionum sine examine & deliberatione sufficienti, actantæ materiæ pari fuisse in Concilio vulgata. S. Bonaventura suam mentem his verbis expressit: *Summus verò Pontifex, penès quem prima in terris residet auctoritas, non à Rege, non à Principe seculari, non ab homine judicatur, sed solius DEI reservatur arbitrio.* Si prima in terris auctoritas penès Summum Pontificem residet, ergo non penès Concilium: si à nullo hominum judicari potest, sed solius DEI reservatur arbitrio, ergo à Concilio non potest judicari, multòque minùs deponi, alioquin non solius DEI arbitrio reservaretur.

III. *Opponit 3.* (a) Hanc quæstionem de superioritate Concilij in Concilio Pisano, ubi primum agitata est, fuisse decisam; in Concilio verò Constantiensi adeò maturè exactèque discussam, ut nulla magis, quippe roto ferè Concilij tempore in Congressibus ac Disputationibus in Concilio habitis tam ante, quàm post Gersonis Orationem, de nulla ferè alia re, quàm de ista sermonem inter Patres fuisse, actandem omnium Nationum consensu pro Concilio

R in

(a) Maimb. cit. ch. 23. fol. 216.

in quarta & quinta sessionibus sententiam latam esse. Nam quòd aliqui Patrum ante Decreta ac præsertim Cardinales obluçati, ac protestati fuerint; nihil obstare valori Decretorum, quæ tandem omnium conspiratione acceptata sunt, Spiritu sancto opinionum pugnas pacante; alioquin nullas Pontificum electiones, nulla Concilia, ac præsertim Tridentinum sustineri posse, in quibus ante Decreta, communemque electionem tot contrarijs votis atque sententijs certatum à Patribus est: quis nescit ex qualitaturn pugna tandem corpora formari? sic veritatem ex pugna opinionum. Hæc Maimburgus.

Resp. Supponit Maimburgus quæstionem, de qua agimus, fuisse in Pisana Synodo pro Concilio decisam, ac contrarium jam supra ostendimus; Concilium enim Pisanum, ac Bononiensis & Parisiensis Universitates sententiam suam expressè ad casum Schismatis, dubiosque tunc temporis Pontifices restrinxere, imò nec in eos, quamvis dubios pronuntiare ausa sunt, nisi ob causam hæresis & Schismatis, quâ uterque Pontificum notabatur; nihil ergo in materia, de qua agimus, Pisanum Concilium deciderit. Imò ut supra ostendi, potius à nobis Concilium facit. Multò minoris pretij sunt, quæ de Synodo Constantiensi dicuntur. In illa fuisse inter privatos Cœtus & tumultuariè, ut fieri solet in scholis Philosophicis, disputatum, verum est: sed fuisse maturam & Synodalem discussionem ac examen institutum, hoc est, dictis in publicis sessionibus sententijs, auditis pacatè singulorum rationibus, examinatis Patrum ac Conciliorum in hac materia doctrinis, exemplisque ac antiquæ Ecclesiæ traditione; hoc est quod negamus in Synodo Constantiensi, ac quarta & quinta sessionibus factum; quod apertè ex eo ostenditur, quòd in omnibus tam editis, quam scriptis hujus Concilij actis, nec unica quidem ratio, aut Patrum auctoritas in medium producta fuerit, quâ Concilij potestas supra Pontificem probaretur, multò minùs auditæ in contrarium rationes; quæ potuit igitur Synodalis Deliberatio vocari, quæ nec in sessionibus facta, nec ullis rationibus in medium pro una, alterave parte productis. Deliberare enim non est aliquid asserere, aut negare, sed rationes utriusque partis expendere; idque exemplis ostenditur Conciliorum, quæ ipse Maimburgus producit,

ducit, Nicæni videlicet, & Tridentini. Quærebatur in Concilio Nicæno, an Filius Divinæ & æqualis naturæ cum Patre esset; hoc est, DEUS, an Creatura? hoc Arrius, illud Orthodoxi volebant; & planè res tam clarè in scripturis decisâ fuerat, ut nullo examine, nullâque disceptatione opus videretur; & tamen non sufficit Patribus Nicænis in re tam clara, liquidâque id agere, quod Patribus Constantiensibus in re multò magis dubia, quæque majori indagine opus habebat; non sufficit inquam, non partibus, non testibus auditis, non libratis causæ momentis Decretum effundere Constantiensi simile: sed per moras, lentèque, & omnium sententijs, ac etiam quæ ab adversarijs proponerentur, auditis, tandem pronuntiatum est. Videantur acta Concilij Nicæni, patebitque quantum Patres vel in unius Philosophi, quem Arriani conducebant, argumentis dissolvendis curæ impenderint, nec priùs cessaverint, adductis varijs è scriptura, rerumque natura argumentis, quàm planè convicerint. In Nicæna secunda Synodo plus quàm ducenta sanctorum Patrum testimonia producta, quibus colendas esse Imagines probatum est. In Ephesina Synodo nullum ferè allegandis, expendendisq; Patrum testimonijs contra Nestorium finem invenies. Idem in secunda Constantinopolitana, & in Florentina Synodis factum. Idem quoque in Tridentina, quam tamen pro se allegat Maimburgus. In ea enim non solum capita fidei decernenda diligentissimè examinabantur; sed etiam in publicis sessionibus adeò patienter singulorum sententiæ ac momenta rationum audita, ut subinde unius ex patribus voces ad duas & suprâ horas proferrentur; ipsæque etiam sessiones & Decreta non semel cum ingenti temporis, sumptuumque impendio, dilata sunt, eâ tantum ratione, ut Lutheranis ad Concilium vocatis suorum dogmatum argumenta proferre liceret. Nihil verò simile ut dixi, in quarta & quinta sessionibus factum, in quibus idem deliberandi, judicandique momentum fuit. Verum quidem est, in omnibus Concilijs, antequam sententia à Patribus ferretur, pugnam aliquam & discordiam opinionum ac votorum fuisse (neque hoc in Constantiensi Concilio damnamus) at semel sententijs dictis, Decretisque ex plurium votis in Concilio sancitis omnes tandem acquiescebant, transibântque in plurium sententiam; quòd videlicet sci-

rent hanc Concilij Oecumenicis deberi reverentiam; & qui hujusmodi decretis repugnarent, pro hæreticis habebantur. Aliter se res habuit in Decretis quartæ & quintæ sessionum, illis enim non à paucis tantum hominum, sed ab integris Regnis: nec solum antequam Decreta sancirentur, sed etiam posteaquam sancita sunt, vehementer repugnatum est, nec propterea pro hæreticis habiti, ut supra ostensum; id verò manifestum signum est, non fuisse Concilium eo tempore, quo hujusmodi Decreta confecta sunt, pro Oecumenico habitum.

IV. *Opponit 4.* (a) Ut Concilium aliquod dicatur Oecumenicum, non requiritur omnes Episcopos ei interesse; sufficit omnes invitari, omnibusque patere; alioquin nullum ferè Concilium Oecumenicum fuerit, ac præsertim Tridentinum, cui nulli ex Anglia, Scotia, Dania, Norwegia, Suecia, Ægypto, Græcia, aliisque Provincijs interfuere, quæ Romanum Pontificem haud agnoscunt; pari ergo ratione nihil obfuit Constantiensi Concilio eorum Antistitum absentia, qui Gregorio & Benedicto addicti, Joannem verum Pontificem respuebant; alioquin si istorum defectu Synodus Constantiensis Oecumenica non fuit, non ergo errores Hussij & Wicleffi pro hæreticis, damnatisque habendi sunt, quippe trium Obedientiarum Unione necdum sesuta, & incerto adhuc Pontifice. Sequetur etiam invalidam fuisse Joannis Depositionem, electionem Martini, ac omnium, qui Martino successere; id quod Cardinalis Julianus, cum Eugenij nomine Basileensi Concilio præfideret, eleganter notavit litteris ad Eugenium datis. Quòd si dicas Joannem Depositioni consensisse; facile respondebo eum consensum fuisse gravissimo metu extortum, perpetui videlicet carceris, quem Joanni nullibi locorum tuto Martinus jam paraverat, quemque ille Martini pedibus affusus Florentiæ deprecatus est, idque Aretinus (b) rerum Italicarum scriptor expressè testatur: quæ potuit igitur Depositiò valida dici, quam & injusta ac usurpata potestas, & metus tam gravis extorsit? Multò minùs Bellarmini responsio sustineri potest asserentis: *Non posse quidem Concilium sine Papa nova fidei dogmata definire, posse tamen tempore Schismatis judicare, quis verus sit*

(a) Maimb. cit. ch. 22. fol. 220. (b) Leonard. Aretin. in histor. rerum Italicarum.